

azzal az ötlettel állt elő, hogy ne zárjuk le a versenyt egy egyszerű eredménylistával; szervezzünk zártkörű döntőt. Én csak attól féltem, hogy erre nem fogunk tudni anyagiakat előteremteni. Ezt – szerencsére – az ötletadó magára vállalta, a mi dolgunk csupán annyi volt, hogy szervezzük meg magát a versenyt. Ismét eszembe jutott Gyürki Pityu – mi csoda siker lenne, ha az élvonalban végezne! De máris átvillant az agyamon, hogy egy ilyen siker kapcsán milyen sokan mondanák: „Könnyű volt neki, a versenyszervező tanítvánnyal!” Igent mondtunk László Béla ötletére, de én kikötöttem, hogy az országos feladatsor összeállítója nem kerülhet ki közülünk; kérjünk fel erre valakit Magyarországon. A váci levelező matematikaverseny szervezőjére, Ujvári Istvánra gondoltam. Ő az ötletet jónak találta, de a feladatot átruházta a váci Minda Mihályra és feleségére. A matematikaverseny első országos döntője Gímesen volt, az egykori pionírtáborban. A levelező versenyben akkor még csak 120-an vettek részt, közülük került ki a 38 döntős. A Minda házaspár nemcsak a feladatsorok összeállítását vállalta magára, hanem a javítást is. Kíváncsian vártuk az eredményhirdetést. A nyolcadikosok versenyét Gyürki István nyerte.

A Katedra Matematikaverseny első évfolyama még kevés önálló alkotású feladattal állt elő: a feladatok többségét a magyarországi matektáborok-

ból hoztuk vagy más lapokból olóztuk, de ahogy haladt az idő, egyre több szerző jelentkezett saját ötletből származó feladványokkal. A levelező feladatok megoldását László Béla és segítői (Nagy László, Juhász Anikó, Komzsík Attila, Végh Vince, Fehér Zoltán, Gálik Zsuzsanna) után Culka Cecília, Csúsz Ilona, Csúsz László majd (2001/2002-től a mai napig) Kiss Szilvia és Lancz István javították. Az országos döntő feladatsorait a Minda házaspár után Róka Sándor, a Brenyó házaspár és Károlyi Károly állította össze. (Károlyi Károly eddig 15 alkalommal vállalta ezt a feladatot.) Az összes eddigi döntő lebonyolításában Könözi Éva segítette munkámat. Évente kb. tíz pedagógus vállal az országos döntőben teremügyeletet, kb. 20-an feladatjavítást (mindig csak abban az évfolyamban, ahol nincs saját tanítványa).

A Katedra Matematikaversenynek ma már komoly rangja van. A középiskolában sikeresen versenyzők többsége korábban Katedra-versenyző volt. Sokan közülük kitartóan az élvonalban végeztek, ma is ismerősen cseng a nevük; hogy csak néhányat említsek: Mészáros Tamás (Párkány), Princzkel Dániel (Zselíz), Kacz Krisztián (Gúta), Pásztor Bálint (Ipolyság), Estélyi István (Galánta), Herencsár Albert (Galánta), Farsang István (Rimaszombat), Mázik László (Komárom), Macejko Dávid (Lakszakállas), Izsóf Ottó (Lakszakállas), Bial Bence (Fülek), Pszota Máté (Nagygyenyű).

Katedra

A hegyétei Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola és Óvoda 2003 óta alkot egy közös intézményt, melynek fenntartója a helyi községi hivatal.

Három, különálló osztályban folyik az oktatás, évfolyam-összevonás nélkül. Sajnos, az új iskolai évben első osztály nélkül, mivel a beiratkozások során csupán két gyermeket írtak be az első évfolyamba. A második osztályban 11, a harmadikban 6, a negyedikben 10 tanuló folytatja tanulmányait. A tavalyi 11 elsőshöz képest az idei 2 beiratott gyermek óriási visszaesést jelent. Az iskola fennállása óta ilyen még nem történt.

Az óvodát jelenleg 41 gyermek látogatja. Azonban hiába ez a tekintélyes létszám, egyre kevesebb szülő dönt úgy, hogy az óvodai évek után a helyi iskolába adja gyermekét.

„Merjem-e beadni kisgyermekemet a helyi iskolába, vagy vigyük be a városba?” – sok szülőben felmerül ez a kérdés, amikor gyermekük az iskolába lépés küszöbén áll. A szülők jelentős része, akik ilyen döntési helyzetbe kerülnek, úgy döntenek, az a legmegfelelőbb, ha gyermeküket utaztatják. Hiszen „mindenütt” azt hallani, jobb a nagyobb, városi iskolába íratni őket. Pedig a falusi kisiskola jelentősége éppen abban van, hogy a lakóhelyen vagy a lakóhely közelében helyezkedik el, így a gyermekeknek nem vagy keveset kell utazniuk ahhoz, hogy oda- és hazaérjenek.

A szülők munkahelyétől függően vannak nagyon korán érkező és sokáig az iskolai klubban időző tanulóink. Ez viszont nem okoz gondot, hiszen

A 2013/14-es matematikaverseny kategóriagyőztesei - Filo Emma (Losonc), Kukoricás Benedek (Kassa), Pinke Andrea (Komárom) és Pszota Máté (Nagygyenyű)

Baffi Szilvia – Varga Róbert

Egy iskola távol a világ zajától

az intézmény reggel háromnegyed héttől délután háromnegyed ötig nyitva áll.

Kisiskolánknak nagy szerepe van ezen az 1200 lelkes településen. Elősegíti a fiatalok, az iskolázottak megtartását, új lakosok beköltözését, növeli a község rangját, társadalmi szerepét.

Pont az alacsony létszám az egyik előnye, hogy az osztályfőnökök szinte egész nap tudnak foglalkozni a gyermekekkel, délután pedig a nevelőnő már csak átismétli velük a napközben elsajátított ismereteket. Tisztában vagyunk vele, hogy a szülőkre egyre több teher hárul, mindenki igyekszik biztosítani családjá számára a megélhetést. Így a szülők válláról igyekszünk levenni a terhet azzal, hogy az iskolában megtanulunk, s a gyermek otthon már önfeledten és felszabadultan tudja tölteni a nap hátralevő részét.

A kis települések iskolája a helyi kulturális élet központja is egyben. Az iskola nemcsak a község oktatásáért, hanem a kultúrájáért is felelős. A helyi iskola és óvoda növendékei rendszeresen fellépnek a helyi kulturális rendezvényeken, a község által szervezett nyugdíjas napi ünnepségen, anyák napjára közös műsorral kedveskednek az édesanyáknak, és az év legmeghittőbb ünnepére, a karácsonyra is lázasan készülődnek. Természetesen a néphagyományok megőrzésére is igyekszünk hangsúlyt fektetni, mely mára már kihalófélben van az ifjú nemzedék körében. Az előző iskolai évben megrendeztük az

Őszi vigadalom elnevezésű akciónkat, ahol a kukoricafosztástól, az őszi terméseken át a kosárfonásig, egészen a tökfáragásig szinte mindent kipróbálhatott a falu apraja-nagyja. Mindezek mellett évente több színházi előadásra is ellátogatunk, vagy éppen a színház látogatott el hozzánk.

Nálunk nem létezik osztálykirándulás, hiszen kis közösség vagyunk. Ha kirándulásról van szó, akkor az egész iskola felkerekedik, s ha a program és a lehetőségek adottak, akkor az óvodával együtt útnak indulunk.

Az eddig megvalósult erdei iskolánk is sikeresnek bizonyultak. Mindig sikerült partneriskolát találni, akikkel együtt kitölthettünk egy autóbust. Ez nemcsak gazdasági szempontból volt kifizetődő. Gyermekeink ily módon megismerkedhettek más község diákjaival is, barátságok kötődtek, s nem utolsó sorban egyfajta bizonyítékként szolgált, hogy ha több iskola összefog, abból csak gyümölcsöző eredmény születhet.

Az intézmény fenntartója, a községi hivatal kemény harcokat vív az intézmény fennmaradásáért, minden tőle telhetőt megtesz az intézményben folyó oktató-nevelő munka zavartalan működéséért. Mind anyagi, mind erkölcsi téren mellettünk áll. Ennek egyik leglátványosabb bizonyítéka, hogy minden év júniusában gyermeknapi ünnepséggel kedveskedik a község gyermekei számára. Sportversenyek, bőséges ajándékok, hinták, ugrálóvárak, palacsintaevőverseny, tűzoltóverseny, futballkupa

és még sok színes program jellemzi ezt a napot, ami csak a gyermekeké.

Az intézmény épülete rendszeres felújítás alatt áll. Erre szükség is van, hiszen 1976-ban adták át, és az idő vasfoga bizony keményen dolgozik. Hol padokat, székeket cserélünk, hol osztályt festünk, hol pedig az udvart bővítjük hintákkal, játékokkal. Mindezt azért, hogy gyermekeink esztétikus, kifogástalan és szeretetteljes környezetben tanulhassanak.

Szoros kapcsolatot ápolunk az óvodával is, ahol jelenleg két csoportban folyik az oktató-nevelő munka. Óvónőink tetterre kész, ambiciózus kollégák, akik maximális odaadással tesznek meg mindent azért, hogy a kis ovisok nap mint nap, mosolygó arccal, boldogan érkezzenek és hagyják el az óvodát.

A kollégákkal karöltve szüntelenül azon dolgozunk, hogy diákjainknak a lehető legjobb és legváltozatosabb megismerési módszerek segítségével átadjuk tudásunk legjavát. Pályázati úton immáron három interaktív táblával gazdagodtunk, melyből egyet az óvodai, kettőt pedig az iskolában folyó oktató-nevelő munka színesebbé tételére igyekszünk kihasználni. A mai gyerekeknek már nem befogadóak a száraz, könyvszagú, enciklopédikus ismeretanyagra. Számukra szükség van gyakorlati tapasztalásra, arra, hogy érezzék, lássák, megfoghassák mindazt, amiről tanulni szeretnének.

Természetesen a tankönyvek használatát nem mellőzhetjük. Minden esetben magyarországi, adaptált tankönyvekkel dolgozunk, ami ter-

mészeten nem zárja ki, hogy a pedagógus ne csempéssze bele saját ötleteit, elképzeléseit egy-egy tanórába.

Délutánonként, a tanítási órák után, a diákok különböző szakkörökbe kapcsolódhatnak be, érdeklődési körüktől függően. Kínálatunkban szerepel az angol nyelvi, informatikai, furulya-, szlovák nyelvi és képzőművészeti szakkör.

Az intézményhez étkezde is tartozik, ahol a változatos kosztolási lehetőségek is adottak. A városi iskolákkal ellentétben még mindig jóval kevesebbet kell fizetniük a szülőknek a gyermekek egész napi ellátásért, s mi a „rezsidját” sem hajtjuk be rajtuk. Odafigyelünk az egészséges életmódra: sok zöldséget, gyümölcsöt és tejterméket is kapnak gyermekeink.

Diákjaink a negyedik évfolyam után Dunaszerdahelyen folytatják tanulmányukat. Az eddigi visszajelzések alapján az intézményből kikerült tanulók talpraesettek, szorgalmasak és megállják helyüket a felsőbb osztályokban is.

A szülők egy része azonban nem bízik a kisiskolák eredményességében. Nem riadnak vissza az anyagi áldozatoktól. Nem törődnek azzal, hogy a gyermeket idegen, szokatlan környezetben mennyi káros inger érheti. Egyszerűen ki akarják menteni a „falusi gettóból”. Jobban bíznak a városi iskolákban, ahol nyilvánvalóan nagyobb inger-és információ-mennyiség éri.

De vajon már hat éves korban a szülői háztól, a családi fészektől elszakítva kell megismernie ennek a kicsi emberpalántának a világ érdekességét, sokszínűségét és ezernyi titkát?

Eloolvasni a világot

Bohuniczký Dömény Andrea

Szeptember 8-át világszerte az írástudatlanság elleni küzdelem emléknapiaként ülik meg. A Katedra folyóirat ebből az alkalomból az írástudatlansággal és annak következményeivel foglalkozik az Alkalom című rovatában.

A homo sapiens-t kétségkívül a gondolkodás s a beszéd, valamint az ezekkel szorosan összefüggő írás képessége teszi különlegessé. Vagyis aki írástudatlan, a fentiekből kiindulva, veszít „különlegességéből”. Vajon tényleg így lenne? Az érdemnek két oldala van, ezért az analfabetizmus kérdését nem közelíthetjük meg annak figyelembevétele nélkül, hogy valaki attól, hogy nem ismeri a betűvetést, még szükségszerűképp nem ér kevesebbet emberileg másoktól. Az viszont vitathatatlan, hogy kevesebbet ért a világból.

Az ember már a mai értelemben vett írás kialakulása előtt is szükségét érezte, hogy a fontos dolgokat valamilyen módon megörökítse. A barlangrajzoktól a napjainkban használatos betűírásig eltelt idő óta az írás-olvasás alapkövetelmény lett, s nem csupán egy bizonyos beavatott réteg kiváltsága. Az persze megint az érme másik oldala, hogy az írás-olvasás lehetősége még manapság sem adatik meg mindenkinek. Gondoljunk azokra az országokra, ahol nem ismerik el a nők oktatáshoz való jogát; vagy az adott kultúra egyszerűen csak nem tartja fontosnak az egyén iskolázottságát. Nem beszélve a szülők s a környezet példaértékéről. Ha a gyermek abban nő fel, hogy a boldoguláshoz „nincs szükség az ábécére”, akkor jobb esetben ugyan elsajátíthatja az írást-olvasást, de funkcionális analfabétaként képtelen lesz gyakorolni az írásbeliséggel kapcsolatos tevékenységeket, és súlyos szövegértési problémákkal küzd majd. Mindezek aztán a munkaerőpiacon való érvényesülést éppúgy megnehezítik, mint a leghétköznapibb feladatokkal való megbirkózást.

Ellenben nem csupán a nehéz életkörülmények, de paradox módon épp a technika fejlődése is okozója a másodlagos analfabetizmusnak. A McLuhan-féle Gutenberg-galaxist egy új kor váltotta fel, és sokan máris elfeledkeztek róla, milyen volt az élet a Google előtti időszámításban: könyv illatú.

Az Y generáció nem ír terjengős leveleket modoros stílusban, helyettük küld egy sms-t, amelyikben helyszűke, illetve a meghatározott számú karakter miatt lényegtelennek válik a nyelvtan, a nagy kezdőbetűk s az interpunkciók. Sőt, az sem gond többé, ha nem megy a gondolatok s érzések szavakba öntése, elég csak egy „szmájlí” vagy egy „lájkolás”.

Ugyanakkor az írással és olvasással összefüggő problémák, a későbbiekben pedig a másodlagos-, funkcionális- vagy fél-analfabetizmus háttérben gyakran inkább a teljesítménytől való félelem, a megfelelési kényszer, a sorozatos kudarcok következtében csökkenő önbizalom és önértékelés áll, semmint az, hogy a gyermek ab ovo nem szeretne megtanulni írni-olvasni.

A kiselsősöknél, s főleg az értelmileg akadályozott gyermekeknél érvényes hatványozottan, hogy először a tanító nénit/bácsit szeretik meg, csak ezután az iskolába járást s magát a tantárgyat. Az iskolaügyi törvény értelmében minden gyermeknek részt kell vennie az oktatásban, s még a halmozottan fogyatékos vagy súlyos értelmi fogyatékkal élőket is be kell íratni az iskolába. A bármilyen hendikeppel élő gyermek esetében a pedagógus személyiségén, karizmáján kívül talán a másik legfontosabb tényező a motiváció. Ha abból a szófordulattól indulunk ki, hogy a hit hegyeket mozgat, a fogyatékkal élő emberek esetében a megfelelő biztató szintű csodákra képes.

A Szlovákiában jelenleg érvényben lévő iskolarendszer lehetővé teszi a speciális iskolákban, az értelmileg akadályozott gyermekeknél az A, B és C variánsok, tagozatok szerinti diffe-